

- Title - त्रिविक्रमशतकम्
- Accession No - Title -
- Accession No -
- Folio No/ Pages - 4/8
- Lines-
- Size
- Substance Paper -
- Script Devanagari - देवनागरी
- Language - संस्कृत
- Period -
- Beginning - तथा ज्ञया त्वने कयोमन्ददाटवष्टिश्चक्रे
अवतरमपाः
- End - इति त्रिविक्रमशतकं सम्पूर्णं समाप्तम्
- Colophon-
- Illustrations -
- Source -
- Subject - ~~भक्तिकवि~~ अंगीक से समाप्त
- Revisor -
- Author - अज्ञात
- Remarks- अपूर्ण - पृष्ठ सं० - 1 अनुपलब्ध
अंगीकृतम्
गुरुकुल

त्रि.
श.
२

त्याभ्यालगेवुयोमन्दात्तवेप्रकोउलनपाः॥३॥वेवदादयःपंचसर्वेलेनगुहसमो॥३४॥तलामिथुनकन्याप्राक
वापार्थोशकपौशातः॥तद्वदलंशायस्याजोदिअहांतेनहमवेत्॥३५॥रविवलग्नतोमानीनारीतल्योश
कैर्षतम्॥लग्ननिशात्रयंभावादिवाचैवतथाशुनः॥लग्ननिशात्रयंभावादिवाचैवतथाशुनः॥३६॥भावयो
गदलंसंधिलत्रस्यादफलोप्रहः॥हीनसंधेःफलंभुक्तंभाग्यंभंधिधिकेग्रहे॥३७॥अंतराशिद्वतामाश्रासर्वो
भिविभजेद्वताः॥मतेकेदेधनेहीनंज्ञानिःस्यादधिकंशकः॥३८॥सायनोशरवैभोग्यंरात्रौषट्वाशिसंसता
न॥३९॥भक्तसायनलग्नेनकालस्यात्सातरोदयः॥४०॥पायाप्रदयायगाःसौम्याभंगदोत्यान्विनाशराः॥४१॥अभ
विवाहेत्वकांकीरेप्रत्ययायगःशशी॥४२॥भगदाशिविनाचन्द्रःसौम्यत्वेप्रभहकुभः॥केदेतलोशवेद्रो
चेत्यजेजीवंसवागतम्॥४३॥अश्विनादित्रकंयत्नंमुंसीभंवेकसस्थितम्॥विषमाद्राशितःषष्टिकंति
हामनःत्यजेत्॥४४॥पुनत्रयंभरणंद्रोहिणीमातुषेत्यजेत्॥पुनत्रयंभरणंद्रोहिणीमातु
षेत्यजेत्॥४५॥आसुरैर्दिनपुनर्द्वैतंअष्टौद्वैयताःस्वराः॥४६॥विवाहोर्केज्यअद्रास्याद्वतंवेवाविलंवि
धोः॥जन्मराशित्यजेत्लग्नात्तवेगंजन्मलग्नमेत्॥४७॥रमानेप्रययात्तेप्रभोमामन्दात्सुकाद्विः
षट्सप्तान्तगतःशुक्रात्तद्विक्ताणायगोशरोः॥४८॥चंद्रात्तद्विदिगायेप्रलग्नात्सात्रिययेष्वच ।

वि. वि. २१०५

2

काणोवातः सर्वार्थसाधकाः ॥ षट्त्रयदशमाः प्रोक्ताः शेषाः कथितकर्मसु ॥ १४ ॥ मृत्युः पौञ्चल्यवैक्यं दारिद्र्य
 मनुष्यताम् ॥ यतान्दोषोपरित्यज्य विवाहपटलं बुधैः ॥ १५ ॥ सौम्यायने रवौ माघफालगणजेष्टमाधकाः वि
 वाहादौ शुभाः केचिदिष्टस्त्रिंशः शुभे रविः ॥ १६ ॥ भृगुः पंचैव दित्तमानेकं चन्द्रो गुरुदश ॥ बालहृदयपरित्याज्या
 स्तथा सूर्यवशास्त्रिंशः ॥ १७ ॥ सप्तद्वानित्यजेद्वासांसीमाहीनाधिको नद्या ॥ क्रूरस्य कालहोरां च क्रूरवारे
 दिवाद्यदि ॥ १८ ॥ पापैषाणां सप्तपर्वदातमो कौर्किर्जुजैर्धुतम् ॥ पापसप्तममध्यस्य चन्द्रतृणाज्यास्तथा ननुः ॥
 श्रविज्ञा रोहिणी मूलमघादज्ञोत्तरात्रयम् ॥ मृगशिरसातिरायाश्चातः श्लोको नितिलेखसाः ॥ १९ ॥ कर्किह
 चिकमीनां त्यात्मा क्यश्चाद्वि का हयम् ॥ चन्द्रहीणमस्युक्तं मृत्या तस्य च भं त्यजेत् ॥ २० ॥ शुक्लपतिपदो
 त्याथांस्तप्तमेसप्तमेदले ॥ भद्रार्कसंक्रमायंतदपनाश्च अनित्यगाः ॥ २१ ॥ यावत्क्रांत्यतरे नृनेमानकथांस्त
 मापमे ॥ परिवर्धं व्यतीपातवैधुनी सकलौ त्यजेत् ॥ २२ ॥ गणतिगाणयोस्तप्रतिस्त्रोविष्णं भवन्त्रयोः ॥ व्या
 वातशूलयोषट्च चटिकाः प्रथमास्त्यजेत् ॥ २३ ॥ अर्थयामो द्वितीयादिदिवा त्याज्या सदा बुधैः ॥ भौमभा
 रां वभा उज्जानी उगुरुवासरे ॥ २४ ॥ मन्वर्कदशवस्वंगवेदपदिसितेष्विनात् ॥ दाणे शुक्लिवज्यादिर्व्य
 धेके सगरात्रिंशः ॥ २५ ॥ भौमशुक्रबुधे उर्कबुधशुक्रमही मतः ॥ गुरुमंरासिताचार्यामेषादीनामधीश्वराः

२१

विद्यारंभो भवेत्तिष्ठौ वारे कस्य धात्रिषु ॥ अगपंचक मूलाधिपुर्वो शुभिक रत्रये ॥ ५५ ॥ शान्तिकं पौष्टिकं कार्यं जे
न्य अकार्क वासरे ॥ कथा विवाहन तत्रे उष्याधिपुर्वो नया ॥ ५५ ॥ दर्शनं कर्णवेधं रनगैरोहिणी पुनैः
सत्येष्टे रेभिरमनुधनिष्टे पसेवनमः ॥ ५६ ॥ वसंधार्ये सितं शुक्रं जे ज्यार्कं हस्तपंचके ॥ धनिष्ठा नररोहि
एपा पुनवस्वमभदये ॥ ५७ ॥ इक्षवस्व प्रवालानां धारणं देवती हये ॥ धनिष्ठा यांतया हस्ता त्वचके नाकिं
सोमयो ॥ ५८ ॥ भाजा अकर्म शंसंति मृगे उष्ये पुनर्वसौ ॥ देवत्य अनूराधा सत्रये हस्ता पुनैरपि ॥ ५९ ॥ माया
रंभो मृगे उष्ये हस्ते ज्येष्ठा नत्रये ॥ राधा धनिष्ठा हितये देवती पुष्यभा प्रये ॥ ६० ॥ तोयारंभो मचारा धाधनिष्ठा
शततारके ॥ उन्नरा रोहिणी पुष्य हस्ते पुष्यभदः सदः ॥ ६१ ॥ शुभित्रय करस्वाति पौष्णो पौस पुनर्वसौ ॥ रोहि
णी उन्नरा त्रीणि जलदाने विशेषतः ॥ ६२ ॥ इति होत्र सजल सखणम ॥ पूर्वभाद्रपदा मूला ॥ रोहिण पुन
रफालगणी ॥ विशाखा वारुणं चैव धान्यानां रोपनं वरम ॥ ६३ ॥ हस्तादि रोपनं सीरप्रवाहं तेषु सर्वदा त्यक्त
पुनर्वसं स्वाति धनिष्ठां प्रवणं तथा ॥ ६४ ॥ ग्रासप्रवेशस्थानानि पशूनां नोन्नरा त्रये दर्शो हमे च तर्दं प्रपा
रोहिणां श्रुति चित्रयोः ॥ ६५ ॥ हलप्रवाहं प्रथमं मूर्धाणां त्रिषु वर्जयेत् ॥ ज्येष्ठा ह्येषा भरणोद्गोक्षनि
वास विशेषतः ॥ ६६ ॥ वीजो म्रिकारयेत्सीरप्रवाहं दौः क्षणा प्रये ॥ पुनर्वसं विशाखा च शततारं श्रुतिं

नवदादशपंचस्योबुधाश्चद्वोजयामतः॥४॥ भौमाहोष्टयकौंद्रेषुस्वाङ्गकसातिकेषुच॥१॥ वेभ्रत्रकथ
 मेषुमन्दात्तब्रीचयेषुच॥५॥ अष्टांतोत्तराश्विनावास्तवजंबुधात्तराश्विः॥६॥ स्वयत्तत्रिकोणस्य
 शुद्धात्तत्राश्विषगाः॥७॥ सायेगोधुलिकोद्गीनजात्यदाहोविवाहभैः॥८॥ वर्णकारिविवाहावर्णकि
 ष्णावदिनेषुन॥९॥ प्रतिष्ठानाकिनभौमेवेधेसप्रवजेचन॥१०॥ रोहिण्योकार्णवेधर्तेश्चित्रावर्णशोभा
 नै॥११॥ लग्नस्तुसुतालेषुपापार्धेषुभास्थिताः॥१२॥ त्याज्यादेवप्रतिष्ठायांलग्नमहाहगःशशी॥१३॥
 गृह्यारंभेनजर्वीनजीवजर्दस्थितेद्वौ॥१४॥ भौमशुक्रर्दगेपूर्वापरस्थानाभ्यापरम्॥१५॥ गृह्यारंभोत्प
 भेषुष्येराधाहलोत्तरात्रये॥१६॥ धनिष्ठा रोहिणीद्वंद्वेप्रवेशस्तकरोजितैः॥१७॥ अग्नेपरिग्रहेऊर्योद्विशा
 णाकान्तिकाहरो॥१८॥ देवती रोहिणीषष्ठ्येष्टायामत्तरात्रये॥१९॥ सीमंतोनयनंराभात्तृष्टमास्पथवाहमे
 वारेष्वर्केज्यभौमानांपुंतामर्चेषुशस्यते॥२०॥ जातकर्मशिरोकार्यंनमात्रप्राशनंतथा॥२१॥ अराधाकर्त
 वेथहरोहिणीषुशुभप्रदम्॥२२॥ कार्णवेधोऽहोदहलविश्राप्तेत्तराश्विषु॥२३॥ धनिष्ठारेवतीश्रोत्रन्त
 राथास्तुनर्वसौ॥२४॥ दौरेचतर्दशीत्यक्ताहगप्रोत्पन्नगद्वये॥२५॥ हस्तकृतित्रयंज्येष्ठातारावलेकि
 शस्यते॥२६॥ मौंजीतंधनमोदौचनीवैशुक्रैकजेवधेविनाशतमिषकज्येष्ठेदौरर्तेश्विधीयते॥२७॥

दर्शमवेयुगादिस्माद्देहास्मात्त्रयोदशी॥ सुक्तात्तृतीयावैशाखिकार्तिकीनवमीतथा॥ २५॥ मन्वंत
रादयः सुक्ता नवम्याश्चिनमासगाः॥ द्वादशीकार्तिके भाद्रपदे चैत्रे तृतीयाका॥ २६॥ दशान्तप्राव
तो मासिषोष्मस्येकादशोतथा॥ सितावाफेत्तदशमीमासीत्यात्तत्रमीपुनः॥ २७॥ हस्मात्तृतीया नभो
मासिषुणिं मासाफकार्तिके॥ ज्येष्ठे फाल्गुने चैत्रे च परपुक्ता हि पुण्यदाः॥ २८॥ होरावक्रमाद् ॥
बुधे चोलाश्विनी जेया लिलुले लोभयथ॥ अहउय कृत्तिकायां गोवा विबुचरोहिणी॥ २९॥ वेवेक
किम्बगपिराः श्राद्धा अर्चुं इक्ष्मा मता॥ केके हृदिस प्रमभे जहे होरा हृमेतथा॥ ३०॥ ग्रहेषा
रिउडे होडिः स्यातां मभिज नमस्यो॥ मोटिटिड भवेत्सुर्वाटे दोष पुनरास्मृता॥ ३१॥ हस्तः पुष्यो
वः प्रोक्ताश्चित्राये पोरविः स्मृता॥ रुदेरुता पुनः स्थानि स्तितते तो चषोडश॥ ३२॥ ननिनने नूराधा
च ज्येष्ठानो यायि पुः स्मृता॥ ये यो मभिर्लं सत्वा फा बुधा हफाः॥ ३३॥ भे भोज ज्यत्तरा फा फान
जे जोषा भिज नमता विवुखेखो पुनैव लोभ निहायां गगि पुगे॥ ३४॥ शाततारे गो सतिस प्रभा
भे सोददिः स्मृता॥ उद्यज न्योत्तरा जेया दे दोवा चित्तरेवते॥ ३५॥ मृकृन्तं सपादो न्यो भिजि कृन्त वि
नाडिकाः॥ मेषाद्या राशियो शिन्वा दीनानं च भिः॥ ३६॥ काले पात्रज पंदानं नित्यं स्वाचारशीलते

जेत ॥ ६७ ॥ भेषजं शुभं दंतमूलं रंगगतं कर्षणे ॥ नृसुतः स्वाति पूर्वार्द्धं ज्येष्ठा श्लेषोद्भवो गतः ॥ ६८ ॥ न स्वानं रो
 गमक्तं स्वकार्यं अक्रं उवाचरे ॥ मद्या श्लेषो जरा स्वाति रेवती रोहिणी नगो ॥ ६९ ॥ स्वानं नाराकं अक्रं ज्य
 विष्टि संक्रांति पर्वस ॥ दृष्ट्य वदति क्रयोदशं पालियत्तं समयाति नैः ॥ ७० ॥ यात्रा च कर्णवेधं दैत्रेष्टम
 ध्याय रासच ॥ षड्रिक्ता द्वादशी तत्कात्रिचिंशदि त्रिगो त्वष्ट ॥ ७१ ॥ पूभा शुक्लं स्य जे घातां यावी
 ज्येष्ठं उपंशु ॥ रोहिण्यर्कं भृगु स्यात्प्रातः फारे सुदोत्र रास ॥ ७२ ॥ याने ग्रहा प्रतिष्ठा वज्रौ माकौ दश
 मौ अमौ ॥ एकोपि सैव शुक्राणं शास्त्रः केन्द्र त्रिकोणगः ॥ ७३ ॥ जलभाजं जलनाशु दृष्ट्य भेषा उ
 भारिभे ॥ तपु क्तं तत्पति पुते लगे यात्रां जेत्तदा ॥ ७४ ॥ तप जेत्तु मां प्रस्थाने शुक्र ज्योत्स्नं वंशके ॥ यात्रा
 सवन वो फसी वने सत्ता वद धनम् ॥ ७५ ॥ जल दर्शति थि मासे पु ज्येष्ठे ज्येष्ठ स्य नोत्तवः ॥ घाता सा नै
 क गभे स्य विवाहे नैव मण्डनम् ॥ ७६ ॥ याव्या वितानं मेतादि क्रिया का हृत्त एण जे नम् ॥ यास्य दिग्ग
 मनं कुर्यात्त चंद्रे कुंभ सी नगो ॥ ७७ ॥ येन क्रियान कर्तव्या रविवारे कया दमे ॥ शुभमत्रिया धारा धास्य रोहि
 णी भराणी मघे ॥ ७८ ॥ स्थिर भे कर्कटे चादौ नृप नासी शुभं कृत्वा ॥ हि सभावे मृगे चांते दानं मध्ये तला
 जयोः ॥ ७९ ॥ अहमेकादशे वहेत्त तीया च वत दंशे ॥ त्रयोदशे पुरोयेता दैवे पित्रे न्यथा विलाः ॥ ८० ॥

७
 श्रीवृक्षपीलं कुर्वति कदाचन न विचराः ॥ १३ ॥ सर्वे ये कार्ष्ण्येष्टाः शनेर्वेदासिष्वगाः ॥ असताष्टनवांते शुभः ॥
 गुणोत्पत्तिनामने ॥ १४ ॥ द्विगोपंचमसुखं उदैवेत्यस्तरगेवतौ ॥ तौराग्यास्यगपंचमः खेकः साधेष्टाशीशुभः ॥
 १५ ॥ जन्मभाद्रत्रयेनेष्टुत्वारश्चतुर्दशात् ॥ षड्केत्यष्टादशादष्टाशानिरत्यत्रशोभनः ॥ १६ ॥ चंद्रागताक
 वीज्याकीर्तिनां जन्मतोदशाः ॥ एकद्विग्रहकृत्यष्टादशविंशतिविश्वः ॥ १७ ॥ ज्ञात्रिदिकस्थोत्पत्तिगावाकीर्ति
 केन्द्राशीरसे ॥ रवेः द्वेष्टावशाकिन्योरदः प्रेतामवापिता ॥ १८ ॥ तात्कालात्कोनलग्नस्य होराः सुर्विकलेवि
 वा ॥ पंचम्यादिनवादिहोरेणावारवत्फलम् ॥ १९ ॥ आर्द्राश्लेषात्रुगथावमयांचैव धनिष्टिका ॥ पूर्वोषाफो
 नराषाफे अभिजिहोद्विणीतया ॥ २० ॥ ज्येष्ठाविशाखा मूलं च नक्षत्रं शतं तारकम् ॥ उत्तरापूर्वफालाग्नोद

णास्तिथिसमादिने ॥ २१ ॥ रात्रौ चोद्गतायावाहोर्पूर्वाभाद्रपदादयः

पुनर्वसुः क्षमाः शुभः प्रकृतिस्त्रिः करदिकः ॥ २२ ॥ ॥ ॥

इति त्रिविक्रमशतकं सम्पूर्णम् समाप्तम्

ओं राम राम राम

राम ॥ ॥

8